

Onderwerp
Uitvoering Motie 'Boerenmolens'

Kern mededeling:

Tijdens de Provinciale Staten vergadering op 29 juni 2022 heeft u het college bij motie verzocht om de haalbaarheid van boerenmolens te verkennen (motie 7 bij Perspectiefnota 2023-2026, 2948502).

Het verzoek van Provinciale Staten was gebaseerd op de zorg dat agrariërs in het buitengebied door bestaande regelgeving moeite hebben om hun bedrijf energie-neutraal te maken. Tegelijkertijd hebben Provinciale Staten aangegeven dat ontwikkelingen passend moeten zijn binnen de kaders van de landschapsvisie – Programma Landschap van de Toekomst.

Aan de Procedurecommissie wordt voorgesteld worden om in de Statencommissie RND de kaders van de verkenning te bespreken tijdens een beeldvormende sessie met als doel Peilen Toetsen. Onze conclusies treft U aan aan het eind van deze mededeling.

Met deze Mededeling informeren Gedeputeerde Staten alvast over de aandachtspunten en overwegingen ten behoeve van de uitvoering van de Motie 'Boerenmolens'.

Mededeling:

Met de Motie 'Boerenmolen' heeft u het college verzocht om:

1. Te onderzoeken of het verhogen van de toegestane tiphoogte voor boerenmolens, zijnde de gedefinieerde kleine molens uit de omgevingsverordening, op erven in het landelijk gebied (bedoeld alleen voor opwek voor eigen gebruik) haalbaar is tot 22 meter binnen de kaders zoals omschreven in de landschapsvisie;
2. Te onderzoeken of hierbij ten behoeve van o.a. de landschappelijke inpassing, geluidsproductie en slagschaduw op de directe omgeving van het betreffende perceel een onderbouwend advies/ onderzoek verplicht kan worden gesteld;
3. Te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om hiervoor verticale molens in te zetten, waarbij in ieder geval wordt gekeken naar het effect op de landschappelijke inpassing en de energieneutraliteit in vergelijking met de traditionele windmolens;
4. In overleg te treden met de gemeentes in Flevoland om de veranderingen binnen het kader van de omgevingsverordening door te vertalen in de gemeentelijke kaders en de wijze waarop inwoners over deze ontwikkeling tijdig worden geïnformeerd;

De keuze om de toegestane tiphoogte voor boerenmolens te verhogen en daarvoor onderzoek of onderbouwend advies te verplichten is een bevoegdheid van Provinciale Staten (punt 1 en 2 uit Motie). Ook de keuze om verticale molens nadrukkelijk in te laten zetten kan door Provinciale Staten vormgeven worden (punt 3 uit de Motie). Gedeputeerde Staten ziet punt 4 uit uw Motie als een vervolgstap indien uw daadwerkelijk opdracht geeft om de tiphoogte van boerenmolens te verhogen.

In lijn met deze interpretatie wordt in deze Mededeling ingegaan op de huidige situatie en worden daarna overwegingen meegegeven die betrekking hebben op de vragen uit uw Motie.

Registratienummer

3081650

Datum

7 maart 2023

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Fackeldey, J.A.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden-----

Huidige situatie: Regioplan en Omgevingsverordening

Het beleid voor windenergie in Flevoland is omschreven in het Regioplan Windenergie en in de Omgevingsverordening. Dit beleid werd ontwikkeld omdat eerdere ontwikkelingen van windenergie tot een verrommeld landschap hebben geleid. Daarom waren kaders voor de ontwikkeling van nieuwe windparken nodig.

In het Regioplan is de doelstelling voor windenergie als volgt omschreven

Het uiteindelijke resultaat is een mooier landschap, een duurzamere energiehuishouding, een sterkere economie en een onverminderd groot draagvlak in de samenleving.

Om dit doel te bereiken is de sanering van oude, kleine windmolens verbonden aan de bouw van nieuwe, grootschalige windparken.

In de uitwerking van het beleid en in de Omgevingsverordening zijn plaatsingszones voor nieuwe windparken aangewezen, waarbij rekening gehouden is met de veiligheidscontouren van Lelystad Airport. Daarnaast is in het Regioplan aangegeven dat in de gemeente Noordoostpolder geen nieuwe windmolen geplaatst mogen worden. Gemeente Noordoostpolder heeft voor 2012 aangegeven om door de geboden ruimte voor het windpark Noordoostpolder de rest van het gebied vrij te willen houden van windturbines om zo de landschappelijke en unieke cultuurhistorische kwaliteit van dit gebied te herstellen en te behouden. Gezien de toenmalige argumentatie van de gemeente en de realisatie van het Windpark Noordoostpolder zijn in het gebied geen nieuwe windmolens toegestaan.

In de Omgevingsverordening is ook aangegeven dat het Regioplan niet geldt voor kleine windmolens, waaronder wordt verstaan:

- windmolen in het stedelijk gebied met (tip)hoogte van maximaal 5 meter ten opzichte van de grond of het dak waarop hij is geplaatst;
- windmolen met een tiphoogte van maximaal 15 meter ten opzichte van het maaiveld, voor zover hij in het landelijk gebied op een (voormalig agrarisch) bouwperceel staat.

Aandachtspunten

Aanpassingen Omgevingsverordening (Gerelateerd aan punt 1-4 uit de Motie)

In de Omgevingsverordening worden kaders gegeven voor de ontwikkeling van windenergie. De uitwerking van de kaders wordt door de gemeenten in hun bestemmingsplannen geborgd. Provinciale Staten kunnen besluiten om de Omgevingsverordening aan te passen, om bijvoorbeeld de toegestane tiphoogte van kleine windmolens te verhogen. Door een wijziging van de verordening kunnen zowel nieuwe kaders als instructieregels voor bestemmingsplannen meegegeven worden.

Landschappelijke inpassing (Gerelateerd aan Punt 1 en 2 uit de Motie)

De Landschapsvisie 'Programma Landschap van de Toekomst' geeft richting aan alle ruimtelijke ontwikkelingen in Flevoland. Belangrijke aandachtspunten zijn daarbij dat de landschappelijke structuren benadrukt blijven, het polderpanorama open moet blijven, de ruimtelijke concepten voor de drie polders gevolgd wordt en kansen voor multifunctioneel ruimtegebruik benut moeten worden.

Met betrekking op de verkenning naar de mogelijkheid tot verhoging van de maximale tiphoogte van boerenmolens kan het volgende geconcludeerd worden:

Vanuit de landschapsvisie zijn de erven benoemd als kernkwaliteit; het zijn de groene eilanden in het landschap door de complete erfsingel om het erf. Een verhoging van de toegestane tiphoogte van boerenmolens zou haalbaar kunnen zijn indien de molens op het erf en binnen de windsingel (circa. 20 meter hoog) geplaatst worden. Wel zal de impact en de wenselijkheid vanuit de landschappelijke inpassing per locatie anders zijn. Daardoor is een uiteindelijke conclusie per locatie

Mededeling

Bladnummer

3

Registratienummer

3081650

pas mogelijk nadat verder onderzoek naar de landschappelijke impact per locatie uitgevoerd is. De hoogte van de molen in relatie tot de hoogte van de windsingel heeft effect op de verwachte opbrengst. Het is aan de initiatiefnemers om te wegen of de opbrengst bij een toegestane tiphoogte opweegt tegen de investering.

Landschappelijke inpassing van windenergie is een belangrijke doelstelling van het Regioplan Windenergie. In het Regioplan wordt aangegeven dat (nieuwe) windmolens de landschappelijke structuren moet volgen. Dit principe zal dan ook leidend zijn bij de beoordeling van een locatie specifieke aanvraag.

Energie (Gerelateerd aan punt 3. en gerelateerd aan achtergrond van Motie)

De efficiëntie van een boerenmolen is afhankelijk van de locatie, de tiphoogte en de wind.

Provincie Groningen heeft het beleid voor kleine windmolens (tot 25 meter) geëvalueerd en geconcludeerd dat boerenmolens gemiddeld 30.000 kWh per jaar opbrengen. In vergelijking met groot-schalige windparken is dit zeer klein. Echter kunnen de opbrengsten bijdragen aan de verduurzaming van een agrarisch bedrijf (verbruik eigen stroom 'achter de meter' (op eigen erf zonder aansluiting op energienet), eventueel in combinatie met zon).

Verticale windturbines bestaan in diverse afmetingen en hebben daardoor verschillende jaaropbrengsten. In de meeste gevallen worden deze kleine verticale turbines ontworpen voor stedelijke omgevingen. Onderzoek zou moeten uitwijzen of verticale windturbines extra aandacht in een Omgevingsverordening nodig hebben of eventueel als randproduct toegestaan kunnen worden. Dezelfde conclusie kan ook getrokken worden voor technologieën zoals kites (energieopwekkende vliegers).

Gemeenten (Gerelateerd aan punt 4 uit de Motie)

In een eerste ambtelijke verkenning is de optie 'boerenmolens' besproken. Daarbij is duidelijk geworden dat gemeenten verschillend aankijken tegen het mogelijk maken van boerenmolens. Sommige gemeenten geven prioriteit aan de uitvoering van het Regioplan. Andere gemeenten zien de interesse in boerenmolens in hun gebied. Het is daarbij aan de provincie om kaders te stellen, waarbij gemeenten binnen deze kaders uiteraard in het kader van het bestemmingsplan nadere eisen kunnen formuleren.

Ecologie (Belangrijke overweging voor gehele Motie)

De impact van windmolens, ongeacht de grootte, op de natuur is een aandachtspunt. Op basis van ervaringen uit andere provincies is duidelijk geworden dat boerenmolens in de nabijheid van het hoofdgebouw voor significant meer slachtoffers onder vogels en vleermuizen zorgen. Boerenmolens op afstand van het hoofderf zorgen voor minder slachtoffers.

Voor het bepalen van een minimale afstand t.o.v. bebouwing zal een initiatiefnemer locatiespecifiek aanvullend onderzoek moeten doen. Op basis hiervan zal de provincie beoordelen of een vergunning in het kader van de natuurwetgeving verleend kan worden. Dit is dus ook een aspect wat bij eventuele vergunningverlening onderbouwing zal vragen.

Vraag uit samenleving (Overweging voor gehele Motie)

Tijdens een presentatie voor de gemeenteraad van de gemeente Noordoostpolder heeft LTO op 13 februari 2023 een presentatie over 'kleine windmolens' gegeven. Gedeputeerde Jop Fackeldey was namens Provincie Flevoland aanwezig om het huidige beleid toe te lichten en LTO aan te horen. LTO gaf tijdens de presentatie aan dat voor hun achterban windmolens op hun erf interessant vindt om bedrijven te verduurzamen.

Echter geven zij ook aan dat windmolens met een tiphoogte van 25 meter onvoldoende energie opwekken, en daarvoor windmolens met een tiphoogte van 35 meters noodzakelijk zijn. Hierbij wordt ook aangegeven dat het plaatsen van windmolens binnen de erfafscheiding voor minder opwek zorgt en daarom de voorkeur uitgaat naar windmolens die op afstand van huizen en bomen (andere obstakels) geplaatst zijn.

Mededeling

Bladnummer

4

Registratienummer

3081650

Conclusie

Het College komt op basis van deze verkenning tot de volgende conclusies:

- Vanwege de eis van landschappelijke inpassing kunnen de Staten besluiten tot een maximale tiphoogte van 22 mtr, waarbij per locatie onderbouwd moet worden waarom hier sprake is van een goede landschappelijke inpassing. We adviseren u om niet hoger te gaan dan deze 22 mtr. , om te voorkomen dat de molens landschappelijk als solitaire windmolens gezien worden.
- Indien de staten dat wensen en er concrete initiatieven zijn is het de moeite waard om nader onderzoek te doen naar de effecten op het landschap van verticale molens en powerkites
- Het ligt voor de hand om als voorwaarde voor vergunningverlening onderzoek naar natuureffecten, geluidsproductie en slagschaduw op de directe omgeving van het betreffende perceel een onderbouwend advies/ onderzoek verplicht te stellen;

Uiteraard doen we dit in samenspraak met gemeenten en communiceren we de uitkomsten van eventuele onderzoeken. Op basis van een peilen en toetsen sessie kunnen we desgewenst onze conclusies vertalen in een Statenvoorstel.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)